

МІЖНАРОДНІ МУЛЬТИДИСЦИПЛІНАРНІ
НАУКОВІ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ

www.economy-confer.com.ua

Світ наукових досліджень

Збірник наукових
публікацій міжнародної
мультимідисциплінарної наукової
інтернет-конференції

Випуск 53

18-19 червня 2026 р.

ISSN 2786-6823 (print)

AKADEMIA NAUK STOSOWANYCH
WYŻSZA SZKOŁA ZARZĄDZANIA I ADMINISTRACJI
W OPOLE

Тернопіль, Україна – Ополе, Польща
2026

УДК 001 (063)

Світ наукових досліджень. Випуск 53: матеріали Міжнародної мультидисциплінарної наукової інтернет-конференції (м. Тернопіль, Україна, м. Ополе, Польща, 18-19 червня 2026 р.) / за ред. : О. Патряк та ін. ГО “Наукова спільнота”, WSZIA w Opolu. Тернопіль: ФО- П Шпак В.Б. 2026. 199 с.

Збірник наукових публікацій укладено за матеріалами доповідей наукової мультидисциплінарної інтернет-конференції «Світ наукових досліджень. Випуск 53», які оприлюднені на інтернет-сторінці www.economy-confer.com.ua

Оргкомітет

ГО Наукова спільнота

Патряк Олександра Тарасівна, кандидат економічних наук, ЗУНУ;

Шевченко (Огінська) Анастасія Юріївна, кандидат економічних наук, директор ТОВ «Школа для майбутнього»;

Яремко Оксана Михайлівна, кандидат юридичних наук, доцент, ЗУНУ;

Станько Ірина Ярославівна, кандидат юридичних наук, адвокат;

Назарчук Оксана Михайлівна, доктор філософії (Ph.D.), ННІ «Юридичний інститут КНЕУ імені Вадима Гетьмана»;

Гомотюк Оксана Євгенівна, доктор історичних наук, професор, ЗУНУ;

Біловус Леся Іванівна, доктор історичних наук, кандидат філологічних наук, професор, ЗУНУ;

Ребуха Лілія Зіновіївна, доктор педагогічних наук, кандидат психологічних наук, професор, ЗУНУ;

Недошитко Ірина Романівна, кандидат історичних наук, доцент, ЗУНУ;

Стефанишин Олена Василівна, кандидат історичних наук, доцент, ЗУНУ;

Ухач Василь Зіновійович, кандидат історичних наук, доцент, ЗУНУ;

Яблонська Наталія Мирославівна, кандидат філологічних наук, старший викладач, ЗУНУ;

Савчук Надія Антонівна, кандидат психологічних наук, доцент, ЛНТУ;

Рудакевич Оксана Мирославівна, кандидат філософських наук, ЗУНУ;

Русенко Святослав Ярославович, Відокремлений структурний підрозділ «ФКЕПТ ЗУНУ».

Адреса оргкомітету:

46005, Україна, м. Тернопіль, а/с 797

тел. +380977547363 e-mail: economy-confer@ukr.net

Оргкомітет конференції не завжди поділяє думку учасників. В збірнику максимально точно збережена орфографія і пунктуація, які були запропоновані учасниками. Повну відповідальність за достовірність несуть учасники, їх наукові керівники та рецензенти.

Всі права захищені. При будь-якому використанні матеріалів конференції посилання на джерело є обов'язковим. Усі роботи ліцензуються відповідно до Creative Commons Attribution 4.0 International License

ISSN 2786-6823 (print)

© ГО “Наукова спільнота” 2026

© Автори статей 2026

Anna Savchenko, Anna Kyryk, Oksana Bohovych

**THE PSYCHOLOGICAL AND PHYSIOLOGICAL CORE
THEORIES OF SLEEP: FUNCTIONS, MECHANISMS, AND
EVOLUTIONARY IMPACT.....123**

*Mykhailo Fyk, Anastasiya Sochnieva, Volodymyr Tkachenko,
Vasyl Kritsak*

**MULTI-ATLAS SYSTEM FOR IDENTIFICATION OF
THERAPEUTIC AND DIAGNOSTIC ZONES IN PTSD
AND CHRONIC PAIN SYNDROME USING THE
“MAGNUZ–MUFLON” SYSTEM.....127**

*Бугерук Вікторія Вікторівна, Ковальчук Лариса Іванівна,
Цевух Людмила Борисівна, Калініченко Єлизавета Валентинівна*

**МЕХАНІЗМИ ПАТОЛОГІЧНОГО ВПЛИВУ ФАКТОРІВ
НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА (ЗАБРУДНЕННЯ
ПОВІТРЯ ТА НІЧНОГО ОСВІТЛЕННЯ) НА АРТЕРІАЛЬНИЙ
ТИСК І ПРОГРЕСУВАННЯ АТЕРОСКЛЕРОЗУ.....132**

Дяк Крістіна Вікторівна, Рак Лілія Михайлівна

**ПЕРСОНАЛІЗОВАНИЙ ПІДХІД ДО ЛІКУВАННЯ
ДИСМЕНОРЕЇ ЗАЛЕЖНО ВІД КЛІНІЧНОГО
ФЕНОТИПУ ПАЦІЄНТКИ.....134**

Ільчишин Олеся Ярославівна

**НЕЙРОТРАВМА ПРИ ПЕРВИННОМУ УШКОДЖЕННІ
ГОЛОВНОГО МОЗКУ ТА ПРИ УРАЖЕННІ ГІПОТАЛАМО-
ГІПОФІЗАРНОЇ ДІЛЯНКИ. МЕНЕДЖМЕНТ ІНТЕНСИВНОЇ
ТЕРАПІЇ.....137**

Кістенюк Марія Олегівна

**ДІАГНОСТИКА КАРІЄСУ ПОСТІЙНИХ ЗУБІВ У ГРУПИ
ДІТЕЙ У ПЕРІОД ЗМІННОГО ПРИКУСУ.....139**

Ковальчук Михайло Олександрович, Маліков Олександр Вячеславович

**ПРОФІЛАКТИЧНЕ ОЧИЩЕННЯ СУХИХ АНАТОМІЧНИХ
ПРЕПАРАТІВ ВІД ПИЛУ ТА БРУДУ У НАВЧАЛЬНИХ
АНАТОМІЧНИХ МУЗЕЯХ.....142**

engineering, technology, education, health. XXXIV International Scientific and Practical Conference MicroCAD 2026. Kharkiv: NTU “KhPI”, 2026. P. 1232.

17. Piontkovskyi V. K., Fyk M. I., Ponomaryov V. I., Tkachenko V. V., Sochnieva A. L., Kritsak V. V., Tantsura Y. O., Tkachenko V. I., Yakovenko S. V., Akhmedova K. M. Biophysical foundations of gadget-oriented telerehabilitation: Towards standardized multimodal protocols in modern physiotherapy in Ukraine. Bulletin of Problems in Biology and Medicine. 2026. № 2(181). P. 228–236.

МЕХАНІЗМИ ПАТОЛОГІЧНОГО ВПЛИВУ ФАКТОРІВ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА (ЗАБРУДНЕННЯ ПОВІТРЯ ТА НІЧНОГО ОСВІТЛЕННЯ) НА АРТЕРІАЛЬНИЙ ТИСК І ПРОГРЕСУВАННЯ АТЕРОСКЛЕРОЗУ

Бугерук Вікторія Вікторівна

кандидат медичних наук, доцент,

Одеський національний медичний університет

ORCID: 0000-0002-3036-0109

Ковальчук Лариса Іванівна

кандидат медичних наук, доцент,

Одеський національний медичний університет

ORCID: 0000-0002-0477-5343

Цевух Людмила Борисівна

кандидат медичних наук, доцент,

Одеський національний медичний університет

ORCID: 0009-0001-9139-8864

Калініченко Єлизавета Валентинівна

студентка медичного факультету,

Одеський національний медичний університет

Інтернет-адреса публікації на сайті:

<https://www.economy-confer.com.ua/full-article/6929/>

Серцево-судинні захворювання є провідною причиною глобальної захворюваності та смертності. Існує суттєве перекриття патофізіологічних механізмів впливу забрудненого повітря на регуляцію артеріального тиску (АТ) із збільшенням ризику розвитку артеріальної гіпертензії з потенціалом для адитивного та синергетичного пошкодження [1]. Компоненти забрудненого повітря потрапляють переважно через легені та шлунково-кишковий тракт, де відповідь місцевої імунної системи набуває системного характеру через вивільнення прозапальних цитокінів і міграцію активованих імунних клітин. Так виникає системне запалення, підсилюється оксидативний стрес та гіперактивація симпатичної нервової системи. Все це сприяє швидкому підвищенню тону судин опору та звуженню судин, що провокує пресорну реакцію. Ендотеліальна функція порушується в суб'єктів, які піддаються впливу забрудненого повітря, що порушує фізіологічні дилатаційні реакції. Виявлена підвищена секреція

ангіотензину II, як результат впливу забрудненого повітря на судинну дисфункцію та підвищення АТ [2]. Підвищення рівня ангіотензину II також пов'язують із змінами експресії ангіотензинперетворюючого ферменту. Сучасні дослідження вказують на опосередковану забрудненням повітря мітохондріальну дисфункцію через окислювальний стрес, пошкодження мітохондріальної ДНК, порушення мітохондріальної проникності, відкриття пор та мітохондріальний набряк [3]. Також вплив твердих частинок (ТЧ) може порушити циркадні ритми та добову екскрецію натрію та послабити зниження нічного АТ, що з часом може бути однією з причин стійкої артеріальної гіпертензії [4].

Зв'язок між впливом забрудненого повітря та атеросклерозом розглядається як наслідок проатерогенних змін ліпідного статусу, механічної взаємодії між ліпопротеїдами, ендотеліальною активацією, підсиленням міграції нейтрофілів до ендотелію, підсиленням екстравазації та поглинання ліпідів [5]. ТЧ (особливо ТЧ_{2,5} з розміром менше 2,5 мікрона) прискорюють атерогенез і посилюють нестабільність атеросклеротичних бляшок за рахунок збільшення медіаторів запалення та металопротеїназ, які безпосередньо діють на судинні структури, а також за рахунок збільшення фракцій атерогенних ліпопротеїдів і зниження – ліпопротеїдів високої щільності. Високий рівень ТЧ може стимулювати кістковий мозок до посиленого вивільнення нейтрофілів і моноцитів у кровообіг, що викликає клітинну запальну відповідь [5].

Сучасні дослідження свідчать про вищий ризик серцево-судинних захворювань у людей під впливом нічного світла [6]. Порушуються циркадні ритми, а це погіршує регуляцію різних серцево-судинних та метаболічних механізмів. Зокрема, порушення циркадного ритму тісно пов'язане з порушенням толерантності до глюкози, діабетом 2 типу, які є значними факторами ризику ендотеліальної дисфункції та атеросклерозу. Порушення циркадного ритму сприяє гіперкоагуляції, збільшуючи ризик тромбоемболічних подій та подальшої ішемії. Також порушення циркадного ритму може спричинити підвищення середнього добового АТ, потенційно збільшуючи ризик пошкодження судинного ендотелію та гіпертрофії міокарда. Нарешті, порушення центрального циркадного ритму може збільшити ризик серцевої аритмії через суперечливі вхідні сигнали до синоатріального та атріовентрикулярного вузлів від центрального циркадного годинника та кардіоміоцитарного годинника. Разом ці механізми можуть пояснити спостережуваний підвищений ризик серцево-судинних захворювань при яскравішому нічному освітленні.

Тож, окрім поточних рекомендацій, уникнення забрудненого повітря та нічного світла можуть бути перспективною метою для профілактики серцево-судинних захворювань.

Список літератури:

1. Волошина О. Б., Бугерук В. В., Абрагамович О. О., Дукова О. Р., Лисий І. С. Кліматичні зміни, забруднення повітря й артеріальна гіпертензія: шляхи

- профілактики. Український кардіологічний журнал. 2025; 32 (4): 59-66.
http://doi.org/10.31928/2664_4479_2025.4.5966
2. Kuntic M, Kuntic I, Krishnankutty R, et al. Co-exposure to urban particulate matter and aircraft noise adversely impacts the cerebro-pulmonary-cardiovascular axis in mice. *Redox Biol.* 2023; 59: 102580, doi: 10.1016/j.redox.2022.102580
3. Liang Y, Chu PH, Tian L, Ho KF, Ip MSM, Mak JCW. Targeting mitochondrial permeability transition pore ameliorates PM2.5-induced mitochondrial dysfunction in airway epithelial cells. *Environ Pollut.* 2022 Feb 15;295:118720. doi: 10.1016/j.envpol.2021.118720.
4. Tsai DH, Riediker M, Wuerzner G, Maillard M, Marques-Vidal P, Paccaud F, Vollenweider P et al. Short-term increase in particulate matter blunts nocturnal blood pressure dipping and daytime urinary sodium excretion. *Hypertension.* 2012 Oct; 60 (4): 1061-9. doi: 10.1161/HYPERTENSION.112.195370.
5. Бугерук В. В., Ковальчук Л. І., Цевух Л. Б., Калініченко Є. В. Механізми впливу факторів зміни клімату на атерогенез. Світ наукових досліджень. Випуск 39: матеріали Міжнародної мультидисциплінарної наукової інтернет-конференції (м. Тернопіль, Україна, м. Ополе, Польща, 25-26 березня 2025 р.) / за ред.: О. Патряк та ін. ГО “Наукова спільнота”, WSZIA w Opolu. Тернопіль. 2025. С. 130-132.
6. Windred DP, Burns AK, Rutter MK, et al. Exposure to light at night and cardiovascular disease incidence. *JAMA Netw Open.* 2025; 8 (10): e2539031. doi:10.1001/jamanetworkopen.2025.39031

ПЕРСОНАЛІЗОВАНИЙ ПІДХІД ДО ЛІКУВАННЯ ДИСМЕНОРЕЇ ЗАЛЕЖНО ВІД КЛІНІЧНОГО ФЕНОТИПУ ПАЦІЄНТКИ

Дяк Крістіна Вікторівна

*кандидат медичних наук, асистент,
Буковинський медичний університет
ORCID: 0000-0002-6568-7945*

Рак Лілія Михайлівна

*кандидат медичних наук, доцент,
Буковинський державний медичний університет
ORCID: 0000-0002-4394-3274*

Інтернет-адреса публікації на сайті:

<https://www.economy-confer.com.ua/full-article/6964/>

Дисменорея це проблема більшості жінок репродуктивного віку. Дисменорея – це хронічний больовий стан, який вражає 45–95% жінок репродуктивного віку. Клінічно проявляється спазмами в животі безпосередньо перед або під час менструації. Деякі пацієнтки відмічають відчуття болю у попереку, головний біль та шлунково-кишкові симптоми, а також негативно впливає на фізичну активність, сон та якість життя жінок. Серед молодих жінок